UCHWAŁA NR XXXI/249/26
RADY MIEJSKIEJ W NASIELSKU

z dnia 29 września 2026 r.

w sprawie uchwalenia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, 912) oraz art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 639, 974, 986) uchwala się, co następuje:

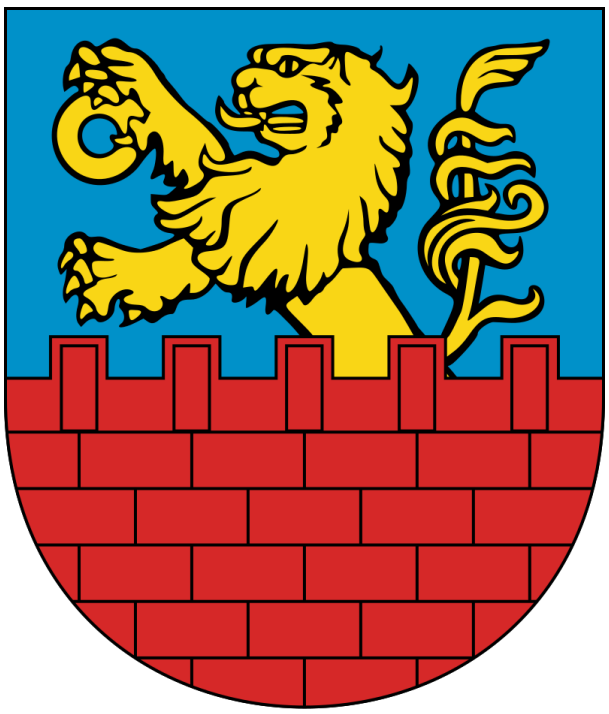
§ 1. Uchwala się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nasielska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr XXXI/249/26 Rady Miejskiej w Nasielsku z dnia 29 września 2026r.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031

NASIELSK | 2026

Dokument opracowany przez:

Gmina Nasielsk
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku
ul. Elektronowa 3
05-190 Nasielsk
www.nasielsk.pl
www.mopsnasielsk.pl

Przy wsparciu:

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej
ul. Grzybowska 80/82
00-844 Warszawa
www.mcps.com.pl

Utila Sp. z o.o.
ul. Łotewska 17 lok. 01
03-918 Warszawa
www.utila.pl

Nasielsk, 2026

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

SPIS TREŚCI

Spis treści ... 3

Wykaz skrótów ... 4

1. Wstęp ... 5

2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych ... 6

3. Diagnoza ... 8

3.1. Charakterystyka gminy Nasielsk ... 8

3.1.1. Struktura społeczna ... 8

3.1.2. Główne problemy społeczne ... 10

3.2. Zasoby gminy Nasielsk ... 11

3.2.1 Istniejące na terenie Gminy Nasielsk zasoby, podmioty i organizacje oraz usługi społeczne ... 11

3.2.2. Usługi świadczone w środowisku ... 15

3.3. Diagnoza potrzeb ... 17

3.3.1. Osoby starsze i osoby z niepełnosrpawnościami ... 17

3.3.2. rodziny z dziećmi ... 17

3.3.3. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego ... 18

3.4. Analiza potrzeb ... 18

3.4.1. Potrzeby w zakresie świadczonych usług ... 18

3.4.2. Potrzeby podmiotów pomocy społecznej ... 20

3.4.3. Przyczyny barier realizacji usług społecznych ... 20

4. Plan rozwoju usług społecznych ... 21

4.1. Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością ... 22

4.2. Rodziny z dziećmi ... 23

4.3. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego ... 24

5. Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania działań ujętych w Planie ... 25

6. Systemy monitorowania i oceny ... 33

6.1. Wskaźniki rezultatu i produktu ... 33

6.2. Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników ... 36

6.3. Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja) ... 36

7. Spis elementów graficznych ... 37

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DPS – Dom Pomocy Społecznej

EFS+ - Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka samorządu terytorialnego

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

NOK -Nasielski Ośrodek Kultury

SPZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

ZGKiM – Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

NBM – Nasielskie Budownictwo Mieszkaniowe

OZPS – Ocena zasobów pomocy społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

ŚDS – Środowiskowy dom samopomocy

UE – Unia Europejska

UTW – Uniwersytet trzeciego wieku

ZGKiM – Zarząd Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej

ZPZOS – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2031 (dalej: Plan) stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz zmiany jakie zaszły w sposobie prowadzenia polityki społecznej w ostatnich latach.

Przez dekady wsparcie z pomocy społecznej kierowane było głównie do osób wykluczonych i znajdujących się w kryzysie. Obecnie obserwuje się zmianę podejścia – polityka społeczna obejmuje wszystkich mieszkańców i koncentruje się na zapewnieniu powszechnego dostępu do usług społecznych dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. Realizacja tych założeń wymaga integracji i koordynacji działań różnych systemów (m.in. pomocy społecznej, ochrony zdrowia i edukacji) oraz planowania opartego na diagnozie i analizie potrzeb. Kluczowym kierunkiem jest rozwój usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako alternatywy dla opieki instytucjonalnej, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości wyboru przez mieszkańców oraz elastycznym dostosowywaniu oferty do ich potrzeb.

Plan został opracowany na lata 2026-2031 przez samorząd gminy we współpracy z pracownikami ośrodka pomocy społecznej, przy udziale grona ekspertów i przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji działających w gminie. Dokument przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji i potrzeb lokalnych, Strategię rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego (RPDI), a także z uwzględnieniem innych europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych.

Plan określając główne kierunki zmian w systemie usług społecznych odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w tym w szczególności te związane ze zmianami demograficznymi skutkującymi postępującym procesem starzenia się społeczeństwa i wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto określa kierunki zmian w obszarze świadczenia usług dla rodzin z dziećmi, osób starszych i osób z niepełnosprawnością oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego. W trakcie jego przygotowywania wzięto pod uwagę sytuację i prognozowane zmiany na rynku pracy, przeobrażenia w obrębie rodziny, wyzwania związane z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych i kulturalnych mieszkańców, a także ryzyka socjalne i procesy prowadzące do wzrostu zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Dokument obejmuje sześć rozdziałów składających się na dwie zasadnicze części – diagnostyczną i wdrożeniową. W części pierwszej (rozdział drugi i trzeci) zawarto uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych, diagnozę i analizę potrzeb (zawierającą dane na temat sytuacji demograficznej i społecznej gminy, problemów społecznych oraz realizowanych usług), a także inwentaryzację zasobów jakimi dysponuje lokalny system pomocy społecznej. Druga część– wdrożeniowa (rozdziały od czwartego do szóstego), zawiera zarówno opis planowanych do realizacji działań (podzielonych na 3 obszary interwencji: 1. osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami, 2. Rodziny z dziećmi, 3. osoby w kryzysie zdrowia psychicznego), jaki i analizę kosztów realizacji Planu oraz opis systemu jego monitorowania i oceny. Dokument zawiera również spis skrótów oraz słownik kluczowych pojęć ułatwiający zrozumienie charakteru i specyfiki poszczególnych usług.

Oddajemy plan z przekonaniem, że dzięki jego realizacji w naszej gminie powstaną warunki do przyjaznego i optymalnego rozwoju usług środowiskowych zaspakajających potrzeby naszych mieszkańców zarówno w obszarze profilaktyki, jak i wsparcia. Będziemy monitorować proces jego realizacji, a także konsekwentnie mobilizować wszystkie jednostki samorządu terytorialnego do realizacji i stymulacji podjętych w nim ustaleń.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Powiązanie celów strategicznych gminy z dokumentami krajowymi i regionalnymi jest istotne dla zapewnienia spójności działań rozwojowych oraz efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów. Umożliwia to lepsze dostosowanie lokalnych inicjatyw do priorytetów krajowych i wojewódzkich, co sprzyja zwiększeniu skuteczności podejmowanych działań oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie celów Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk z celami Strategii rozwoju usług społecznych - polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2025 oraz Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nasielsk.

Ponadto, Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031 został opracowany zgodnie z Ogólnopolskimi Wytycznymi Tworzenia Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych, co zapewnia jego spójność z krajowymi standardami planowania i realizacji polityki społecznej.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Dokument	Zgodność
Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031 są zgodne z: • Cel strategiczny 1: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci. • Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023-2025	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031 są zgodne z: • Cel 1 Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych oraz procesu deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa • Cel 2 Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych. • Cel 3 Wytyczenie oczekiwanych kierunków rozwoju usług i deinstytucjonalizacji na poziomie lokalnym i ponadlokalnym m.in. poprzez działania finansowe
Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Nasielsk na lata 2023-2030.	Cele wyznaczone w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026-2031 są zgodne z następującymi założeniami w obszarze Pomocy Społecznej: • Podniesienie standardu życia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Dokument	Zgodność
	• Zwiększenie świadomości na temat szkodliwości nadużywania alkoholu, • Zwiększenie wiedzy dotyczącej instytucji pomocowych, • Rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych, • Utrzymanie miejsc, w których seniorzy mogą aktywnie spędzać czas (Klub SENIOR+).

Źródło: opracowanie własne

3. DIAGNOZA

3.1.CHARAKTERYSTYKA GMINY NASIELSK

Gmina Nasielsk jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie nowodworskim w centralnej części województwa mazowieckiego. Gmina Nasielsk graniczy z gminami Pomiechówek i Zakroczym z powiatu nowodworskiego, z gminami Joniec i Nowe Miasto z powiatu płońskiego, z gminami Świercze i Winnica z powiatu pułtuskiego oraz z gminą Serock z powiatu legionowskiego. Według danych Urzędu Statystycznego w Warszawie gmina Nasielsk obejmuje powierzchnię 206 km^2. Granice gminy Nasielsk znajdują na Mapa 1.

Mapa 1. Granice gminy Nasielsk

Źródło: Geoportal

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

Liczba osób zameldowanych w gminie Nasielsk w 2024 roku wyniosła 18 881osób. W latach 2022-2024 zanotowano minimalny spadek liczby ludności o 243 osoby czyli o 1,27%. Liczba kobiet i liczba mężczyzn we wszystkich analizowanych latach była podobna, z niewielką przewagą liczbową kobiet wynoszącą 75 osób. W przypadku mężczyzn nastąpił spadek liczby mieszkańców o 1,41% a w przypadku kobiet o 1,14%. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców znajdują się w Tabela 2.

Tabela 2. Liczba zameldowanych mieszkańców w podziale na płeć w latach 2022-2024

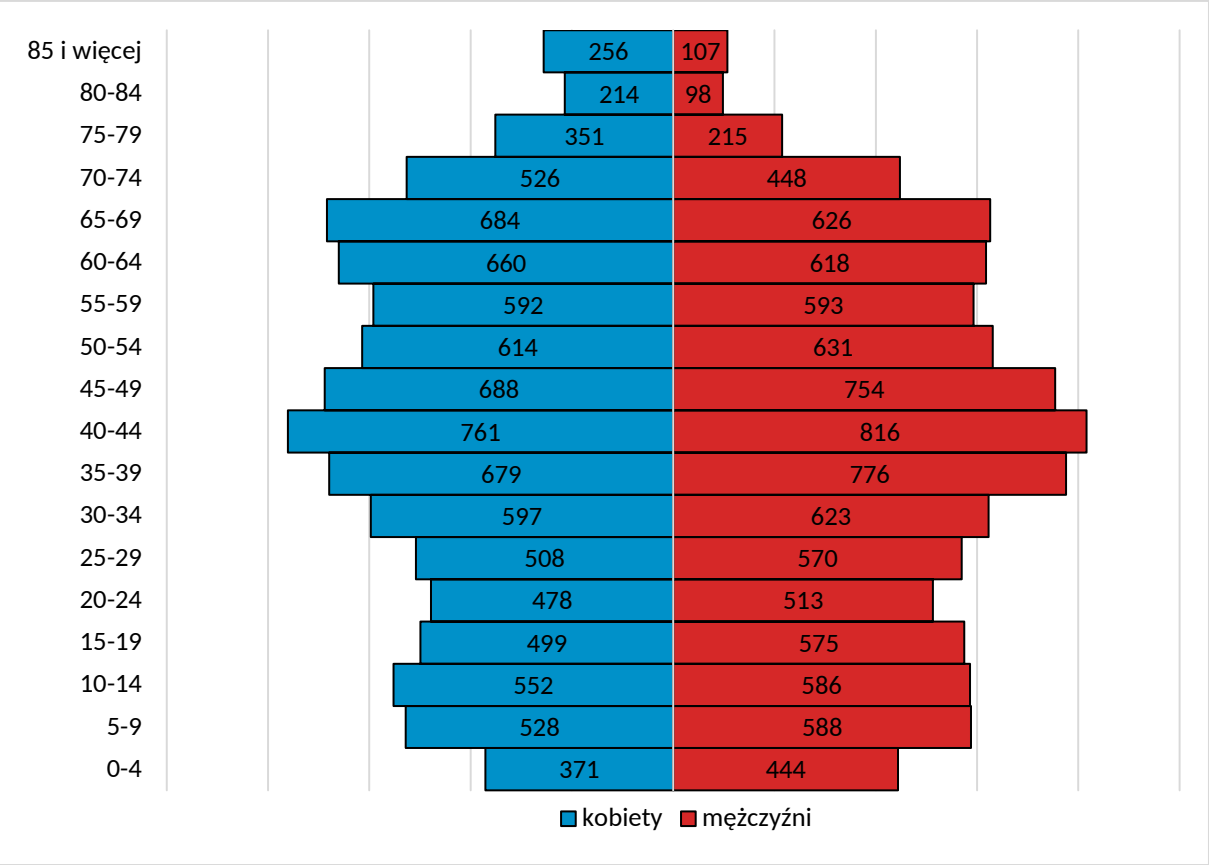
Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
19 124	19 040	18 881	9 537	9 511	9 403	9 587	9 529	9 478

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o Stanie Gminy

W 2024 roku najwięcej mieszkańców gminy Nasielsk było w wieku 35-39 lat (1 455 osób) oraz 40-44 lata (1 577 osób). Najmniej mieszkańców jest w najstarszych grupach wiekowych 80-84 lata (312 osób) oraz 85 i więcej lat (363 osoby). W grupach wiekowych do 59 roku życia dominowali liczebnością

mężczyźni, w starszych było więcej kobiet. Szczegółowe dane dotyczące rozkładu wiekowego mieszkańców w zależności od płci w 2024 roku przedstawia Wykres 1.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Nasielsk sukcesywnie wzrasta. Omawiany współczynnik podniósł się z poziomu 25,7 w 2022 roku do 28,1 w 2024 roku co daje wzrost o 9,34%. Podobny trend można zaobserwować w kontekście salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Z ujemnych wartości -1,1 w 2022 roku i -0,9 w 2023 wzrósł do poziomu zerowego, co oznacza, że liczba osób wyprowadzających się z Gminy była równa liczbie osób osiedlających się na jej terenie. Szczegółowe dane dotyczące wskaźników demograficznych znajdują się w Tabela 3.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi[1]			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców[2]		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
25,7	26,8	28,1	-1,1	-0,9	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2021 roku najwięcej mieszkańców gminy Nasielsk odznaczało się wykształceniem średnim i policealnym (33,06%). Kolejną grupą pod względem liczebności były osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym lub branżowym (19,09%). Wykształcenie wyższe posiadało 15,25% mieszkańców,
a wykształcenie podstawowe 12,70%. Najmniej osób posiadało wykształcenie gimnazjalne (2,63%) oraz podstawowe nieukończone (2,73%). Szczegółowe dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy Nasielsk znajdują się w Tabela 4.

1 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.
2 Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	2 919	15,25%
Średnie i policealne	6 328	33,06%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	3 654	19,09%
Gimnazjalne	503	2,63%
Podstawowe	2 431	12,70%
Podstawowe nieukończone	523	2,73%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W analizowanym okresie zanotowano wzrost poziomu bezrobocia w gminie Nasielsk. W 2022 roku było 508 osób bezrobotnych, a w 2024 roku już 520, co daje wzrost o 2,36%. Powiększenie się poziomu bezrobocia było także widoczne w podziale na płeć, wśród mężczyzn odnotowano wzrost o 3,75%, natomiast wśród kobiet o 0,83%. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Nasielsk znajdują się w Tabela 5.

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	508	535	520	2,63%	2,78%	2,72%
Mężczyźni	267	298	277	2,76%	3,09%	2,89%
Kobiety	241	237	243	2,50%	2,47%	2,54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Nasielsk w latach 2022-2024 było ubóstwo. W 2024 roku świadczenia z tego powodu otrzymało 231 osób, co stanowiło 1,21% mieszkańców Gminy. Kolejnymi powodami pod względem liczby przyznanych świadczeń było bezrobocie (219 osób) oraz długotrwała lub ciężka choroba (206 osób). W porównaniu z 2022 rokiem zanotowano wzrost liczby przyznanych świadczeń z powodu bezdomności (o 0,02p.p), potrzeby ochrony macierzyństwa (o 0,14p.p.), bezrobocia (o 0,06p.p.), niepełnosprawności (o 0,17p.p.), alkoholizmu
(o 0,02p.p.) oraz sytuacji kryzysowej (o 0,01p.p.). Ze wszystkich pozostałych powodów liczba przyznanych świadczeń się nie zmieniła bądź spadła (Tabela 6**)**.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024

Powód	Liczba osób w rodzinach			Procent ogólnej liczby mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ubóstwo	254	240	231	1,31%	1,25%	1,21%
Bezdomność	10	16	13	0,05%	0,08%	0,07%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	150	171	177	0,78%	0,89%	0,92%
- w tym wielodzietność	150	171	175	0,78%	0,89%	0,91%
Bezrobocie	209	228	219	1,08%	1,18%	1,14%
Niepełnosprawność	169	173	199	0,87%	0,90%	1,04%
Długotrwała lub ciężka choroba	229	215	206	1,18%	1,12%	1,08%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	129	162	89	0,67%	0,84%	0,47%
- w tym rodziny niepełne	76	102	56	0,39%	0,53%	0,29%
- w tym rodziny wielodzietne	62	77	38	0,32%	0,40%	0,20%
Przemoc w rodzinie	13	12	13	0,07%	0,06%	0,07%
Alkoholizm	17	16	21	0,09%	0,08%	0,11%
Narkomania	2	0	0	0,01%	0,00%	0,00%
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	9	0	0,01%	0,05%	0,00%
Zdarzenie losowe	11	21	1	0,06%	0,11%	0,01%
Sytuacja kryzysowa	0	0	1	0,00%	0,00%	0,01%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRiPS-03 oraz BDL GUS

3.2.ZASOBY GMINY NASIELSK

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE GMINY NASIELSK ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE ORAZ USŁUGI SPOŁECZNE

W gminie Nasielsk działa Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przy ulicy Elektronowej 3, który swoim wsparciem obejmuje wszystkie grupy społeczne. W jego ramach funkcjonuje także Klub Senior+ prowadzący zajęcia skierowane do osób starszych, z którego niezmiennie korzystają 23 osoby. Liczba personelu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zmieniała się nieregularnie, jednak w porównaniu do 2022 roku zanotowano wzrost z 27 do 30 pracowników. W Klubie Seniora+ pracują 2 osoby. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób korzystających z podmiotów obejmujących wsparciem i zatrudnionego personelu znajdują się w Tabela 7 i Tabela 8.

W latach 2022–2024 Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku był w całości finansowany ze środków własnych gminy, a koszty jego utrzymania wzrosły z 2,44 mln zł w 2022 r. do 2,98 mln zł w 2024 r., co oznacza wzrost o 22,20%. Kluby samopomocy w 2024 r. generowały wydatki w wysokości 242 693,47 zł rocznie, przy czym między 2022 a 2024 rokiem nastąpił ich wzrost o 8,22%. Szczegółowe informacje organizacyjne o podmiotach w gminie Nasielsk przedstawia Tabela 9.

Ponadto mieszkańcy gminy Nasielsk korzystają również z usług oferowanych przez jednostki powiatowe:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – jednostka organizacyjna pomocy społecznej na szczeblu powiatowym;
- Powiatowy Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Nasielsku – posiada 100 miejsc;
- Środowiskowy Dom Samopomocy – posiada 40 miejsc;
- Powiatowa placówka specjalistycznego poradnictwa rodzinnego;
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

W 2024 roku w Domach Pomocy Społecznej na terenie całego kraju przebywało łącznie 36 mieszkańców gminy Nasielsk, która z tego tytułu opłacała pobyt na łączną kwotę 2 031 397 zł, co w przeliczeniu na 1 osobę stanowi koszt 56 427,69 zł.

Wsparcie dla mieszkańców gminy uzupełniają działania podmiotów medycznych i organizacji pozarządowych. Funkcjonują mobilne usługi pielęgniarskie świadczone przez SPZOS i Caritas, które zapewniają podstawową opiekę medyczną w miejscu zamieszkania. Ponadto mieszkańcy mogą korzystać z usług oferowanych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Tabela 7. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024

Podmiot	Lokalizacja (miasto/wieś)	Liczba miejsc			Liczba osób korzystających			Średni okres pobytu w instytucji		
		2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	Miasto	X	X	X	303	332	327	X	X	X
Klub Senior+	Miasto	23	23	23	23	23	23	12 mc	12mc	12mc

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-06

Tabela 8. Informacje o personelu w podmiotach dla lat 2022-2024

Podmiot	Liczba personelu			Liczba personelu w przeliczeniu na etaty			Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	26	28	25	26,00	28,00	25,00	1,40	1,62	1,57
Klub Senior+	2	2	2	2,00	2,00	2,00	0,10	0,10	0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

Tabela 9. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2022-2024

Podmiot	Jednostka prowadząca			Sposób kierowania do podmiotu			Źródła i wysokości finansowania [zł]			Koszty utrzymania [zł]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	Gmina			Decyzja			Własne 2438778,64	Własne 2426254,70	Własne 2981201,63	2438778,64	2426254,70	2981201,63
Klub Senior+	Gmina			Decyzja			Własne 224276,52	Własne 221337,53	Własne 242693,47	224276,52	221337,53	242693,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRiPS-05, MRiPS-06

PRZYZNAWANE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Liczba osób oraz liczba rodzin, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej w latach 2022-2024 wzrosła. W przypadku osób był to wzrost o 7,92%, a w przypadku rodzin o 5,46%. Zmniejszyła się za to liczba rodzin, którym udzielono pomoc w ramach pracy socjalnej o 11,80%. Największej liczbie osób przyznano świadczenia przyznane w ramach zadań własnych oraz świadczenia pieniężne. Szczegółowe dane dotyczące świadczeń przyznanych w gminie Nasielsk w latach 2022-2024 zawiera **Tabela 10**.

Tabela 10. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Świadczenia ogółem	303	332	327	238	250	251
w tym:						
Świadczenia pieniężne	183	189	180	175	183	175
Świadczenia niepieniężne	168	180	179	119	121	127
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	2	0	0	2	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	301	332	327	236	250	251
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	322	312	284

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

Łączna kwota przyznanych świadczeń pomocy społecznej w 2024 roku w gminie Nasielsk wyniosła 1 170 437 zł i w porównaniu do 2022 roku był to wzrost o 22,12%. Najwyższą kwotą charakteryzowały się zasiłki stałe, które kosztowały 498 927 zł, którymi objęto 56 osób. Kolejnymi świadczenia pod względem wysokości przyznanej pomocy było wsparcie w postaci posiłków o koszcie 213 066 zł, z których skorzystało 125 osób. Szczegółowe informacje dotyczące poziomu przyznanych świadczeń różnych kategorii w gminie Nasielsk znajdują się w Tabela 11.

Tabela 11. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń [zł]		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Ogółem	301	332	327	236	250	251	958 410	960 996	1 170 437
W tym:									
Zasiłki stałe	67	62	56	66	61	55	429 789	382 147	498 927
Zasiłki okresowe	26	31	21	25	30	20	32 387	33 572	31 574
Schronienie	8	8	8	8	8	8	70 564	68 914	127 105
Posiłek	114	134	125	65	68	64	137 053	161 858	213 066
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze – ogółem	31	40	48	31	39	48	124 554	133 680	149 775
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	0	0	1	X	X	X
Interwencja kryzysowa	X	X	X	0	0	1	X	X	X
Praca socjalna	X	X	X	322	312	284	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRiPS-03

3.2.2. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

Na terenie Gminy Nasielsk funkcjonuje szeroki katalog usług środowiskowych, które wspierają osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z zaburzeniami psychicznymi, a także dzieci i rodziny. Działania te realizowane są przez jednostki samorządowe, instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz podmioty ochrony zdrowia.

WSPARCIE OSÓB STARSZYCH

Osoby starsze mieszkające na terenie gminy mogą korzystać z usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Działa tu Klub Senior+, umożliwiający aktywizację i integrację seniorów. Istotnym elementem oferty jest Nasielski Uniwersytet Trzeciego Wieku, w którego zajęciach uczestniczy około 200 mieszkańców gminy.

Seniorzy mogą korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej – dostępnej stacjonarnie raz w tygodniu oraz telefonicznie w sposób ciągły. Pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych i społecznych świadczy również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z systemem terapii uzależnień.

Dla poprawy mobilności i jakości życia wprowadzono także bezpłatne przejazdy komunikacją miejską dla seniorów oraz program Karta Seniora, który uprawnia do korzystania z ulg i zniżek.

WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Na rzecz osób z niepełnosprawnościami w gminie prowadzone są działania integracyjne i rehabilitacyjne. Funkcjonują kręgi wsparcia, w tym m.in. Grupa Wsparcia Amazonki, oferująca pomoc psychologiczną
i emocjonalną.

Działania podejmowane są zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Do podstawowych form aktywności wspomagających proces rehabilitacji należą m.in. warsztaty terapii zajęciowej, umożliwiające rozwój kompetencji społecznych i zawodowych oraz przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.

WSPARCIE OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Na terenie gminy dostępne są również usługi dla osób zmagających się z zaburzeniami psychicznymi. Kluczową rolę odgrywają ośrodki wsparcia, w tym Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Dworze Mazowieckim, który oferuje różne formy terapii oraz wsparcie w codziennym funkcjonowaniu i integracji społecznej.

WSPARCIE DZIECKA I RODZINY

Rodziny mogą korzystać ze wsparcia asystenta rodziny działającego przy MOPS, którego zadaniem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych i opiekuńczych. Na terenie gminy działa 7 szkół publicznych, 4 przedszkola oraz 2 żłobki, które zapewniają dostęp do edukacji i opieki na różnych etapach rozwoju dziecka.

Dodatkowo, dzieci zamieszkujące w odległości powyżej 3 km od szkoły objęte są dowozem szkolnym, co zwiększa dostępność edukacji. Dane dotyczące usług środowiskowych świadczonych na terenie gminy Nasielsk przedstawia poniższa **Tabela 12**.

Tabela 12. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki

Grupa objęta wsparciem	Formy wsparcia świadczone w środowisku	Wymiar świadczonych usług	Podmiot odpowiedzialny za realizacji usługi	Liczba personelu
Osoby starsze	Usługi opiekuńcze	40 h	MOPS	5
	Klub Senior+	40 h	MOPS	2
Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	40 h	MOPS	5
Rodziny z dziećmi	Asystent rodziny	40 h	MOPS	1
Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Praca socjalna oraz pomoc finansowa	40 h	MOPS	8
Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone bezdomnością	Praca socjalna oraz pomoc finansowa	40 h	MOPS	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych wlanych gminy

3.3.DIAGNOZA POTRZEB

W celu rozpoznania problemów oraz potrzeb najbardziej wrażliwych grup społecznych gminy Nasielsk zorganizowano warsztaty z udziałem przedstawicieli instytucji i podmiotów działających w obszarze pomocy oraz integracji społecznej. Diagnoza została opracowana w oparciu o analizę trzech kluczowych obszarów wsparcia, obejmujących:

- Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami,
- Rodziny z dziećmi,
- Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego.

Wnioski wypracowane podczas warsztatów stanowią fundament dalszych prac nad Planem, w szczególności w zakresie projektowania działań ukierunkowanych na zwiększenie dostępności, skuteczności i inkluzywności lokalnego systemu wsparcia społecznego w gminie Nasielsk.

3.3.1. OSOBY STARSZE I OSOBY Z NIEPEŁNOSRPAWNOŚCIAMI

Gmina Nasielsk dysponuje znacznym potencjałem w zakresie wsparcia osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami. Na terenie gminy funkcjonują instytucje i organizacje zapewniające szeroki wachlarz działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych – m.in. Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Senior+, a także Miejski Ośrodek Kultury, biblioteka i muzeum, które umożliwiają seniorom aktywny udział w życiu społecznym. Cennym zasobem są również usługi opiekuńcze, turnusy rehabilitacyjne oraz dobra współpraca MOPS z placówkami ochrony zdrowia (PZOZ). Wsparcie seniorów i osób z niepełnosprawnościami wzmacnia także uczestnictwo w wolontariacie w ramach Środowiskowego Domu Samopomocy (ŚDS) i Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ). W zakresie mobilności pozytywnie należy ocenić funkcjonowanie bezpłatnego transportu dla seniorów na terenie gminy.

Jednocześnie zidentyfikowano pewne wyzwania wymagające dalszych działań. Wśród kluczowych potrzeb znajduje się zwiększenie dostępności usług specjalistycznych, w tym rehabilitacji i wsparcia psychologicznego, a także rozwój oferty w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych. Niezbędne jest dostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz rozszerzenie sieci Klubów Seniora na obszarach wiejskich (w gminie funkcjonuje 64 sołectwa). Wskazane jest także utworzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego (COM), oferującego opiekę dzienną z możliwością kilku miejsc całodobowych. Wśród działań możliwych do realizacji w krótkim czasie wymienia się m.in. uruchomienie bezpłatnego transportu do specjalistów, wprowadzenie usług typu „złota rączka” dla seniorów, rozwój wolontariatu młodzieżowego na rzecz osób starszych oraz zatrudnienie psychologa dostępnego bezpłatnie dla mieszkańców.

3.3.2. RODZINY Z DZIEĆMI

Rodziny z dziećmi w gminie Nasielsk mogą korzystać z szerokiej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Istotnym zasobem jest Nasielski Ośrodek Kultury, organizujący koncerty, festyny, warsztaty i zajęcia artystyczne, a także szkoły i przedszkola prowadzące wyjazdy edukacyjne, występy teatralne czy działania integracyjne. W gminie sukcesywnie powstają place zabaw i boiska sportowe, co sprzyja aktywnemu spędzaniu wolnego czasu. Wsparcie rodzin realizowane jest również przez Ośrodek Pomocy Społecznej, który oferuje pomoc finansową, rzeczową oraz usługi asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną umożliwia dostęp do zajęć specjalistycznych i pomocy psychologicznej.

Pomimo licznych zasobów, nadal istnieją wyzwania, z którymi mierzą się rodziny. Należą do nich m.in. ograniczenia finansowe, niski poziom zaangażowania społecznego, a także brak motywacji do aktywności fizycznej i utrwalone niezdrowe nawyki żywieniowe. Zauważalne są również problemy z absencją szkolną, brakiem miejsc dla młodzieży, dewastacją przestrzeni publicznej oraz ograniczonym dostępem do bezpłatnych atrakcji. Wskazuje się również na potrzebę rozwoju infrastruktury

rekreacyjnej, takiej jak basen czy skatepark, oraz zwiększenia częstotliwości kursowania transportu publicznego.

Wśród działań mogących przyczynić się do poprawy sytuacji rodzin z dziećmi wymienia się rozszerzenie oferty Nasielskiego Ośrodka Kultury dla rodzin i dzieci, zwiększenie liczby asystentów rodziny, prowadzenie mediacji rodzinnych i społecznych, a także wzmocnienie dostępności psychologów i specjalistów. Warto kontynuować inicjatywy promujące zdrowy styl życia, edukację zdrowotną i aktywizację społeczną, które mogą w dłuższej perspektywie wzmocnić spójność i dobrostan rodzin w gminie Nasielsk.

3.3.3. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W gminie Nasielsk rośnie znaczenie działań na rzecz osób doświadczających kryzysów zdrowia psychicznego. Dostrzega się wzrost liczby osób potrzebujących wsparcia, przy jednoczesnym braku wystarczającej liczby specjalistów – psychologów, psychiatrów, terapeutów czy asystentów. Ograniczony jest również dostęp do diagnozy, terapii oraz warsztatów terapeutycznych. Wskazuje się na potrzebę utworzenia miejsc dziennego pobytu, które mogłyby pełnić funkcję terapeutyczną i integracyjną, a także grup wsparcia dla opiekunów osób w kryzysie psychicznym.

Wśród barier społecznych wymienia się stygmatyzację oraz wykluczenie osób z problemami psychicznymi, a także niedostateczną świadomość społeczną w zakresie zdrowia psychicznego. Brakuje również infrastruktury umożliwiającej organizację warsztatów oraz środków finansowych na realizację działań. Mimo tych trudności, gmina posiada istotne zasoby, które mogą stanowić bazę do rozwoju systemu wsparcia – m.in. MOPS, DPS oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną (PPP), które mogą współpracować przy tworzeniu kompleksowej oferty pomocowej.

Zauważalne są również pozytywne inicjatywy w obszarze integracji społecznej – m.in. wydarzenia kulturalne, koncerty, seanse filmowe i imprezy organizowane przez samorząd oraz instytucje lokalne. Gmina dysponuje odpowiednią infrastrukturą, w tym obiektami, które mogą zostać zaadaptowane na potrzeby dziennych form wsparcia. Dobrze funkcjonujący transport dzieci i młodzieży może stanowić wzorzec dla rozwoju transportu terapeutycznego i opiekuńczego. Wśród działań możliwych do wdrożenia od zaraz wymienia się uruchomienie terapii uzależnień oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychiatrycznego.

3.4.ANALIZA POTRZEB

3.4.1. POTRZEBY W ZAKRESIE ŚWIADCZONYCH USŁUG

POTRZEBY OSÓB STRASZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W gminie Nasielsk zauważa się rosnące zapotrzebowanie na mobilne formy wsparcia osób starszych i z niepełnosprawnościami. Do najczęściej wskazywanych potrzeb należą: specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym rehabilitacja i wsparcie pielęgnacyjne, a także usługi psychologiczne i asystenckie świadczone w miejscu zamieszkania. Dużym oczekiwaniem społecznym jest również uruchomienie usług „złotej rączki” dla seniorów, obejmujących drobne naprawy i pomoc techniczną w domach osób starszych i niesamodzielnych.

Wśród usług deficytowych wymienia się przede wszystkim specjalistyczne usługi opiekuńcze w zakresie rehabilitacji, usługi transportowe do specjalistów na terenie województwa, a także brak wystarczającej liczby miejsc w placówkach wsparcia dziennego. Pomimo dobrze rozwiniętego zaplecza instytucjonalnego, obejmującego MOPS, DPS, ŚDS, WTZ, Uniwersytet Trzeciego Wieku i Klub Senior+, nadal zauważalne są braki w zakresie kompleksowej opieki i integracji społecznej osób starszych.

Wskazuje się również na potrzebę utworzenia Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego (COM), które mogłoby zapewnić opiekę dzienną i krótkoterminowy pobyt całodobowy dla osób wymagających stałego wsparcia. Istotnym elementem wzmocnienia systemu usług społecznych byłoby zatrudnienie w gminie

psychologa dostępnego nieodpłatnie dla mieszkańców oraz rozwój wolontariatu młodzieżowego na rzecz seniorów.

Do usług możliwych do wprowadzenia w krótkim czasie zalicza się:

- wprowadzenie usług „złotej rączki”,
- uruchomienie bezpłatnego transportu do specjalistów,
- rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych (rehabilitacja domowa),
- organizację wolontariatu młodzieży dla seniorów,
- zatrudnienie gminnego psychologa.

W dłuższej perspektywie niezbędne będzie dostosowanie infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zwiększenie dostępności lekarzy specjalistów oraz uruchomienie dziennych domów opieki.

POTRZEBY RODZIN Z DZIEĆMI

Rodziny z dziećmi w gminie Nasielsk potrzebują przede wszystkim zwiększenia dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego, w tym poradnictwa i terapii rodzinnej. Wskazywana jest potrzeba zwiększenia liczby asystentów rodziny, a także prowadzenia mediacji rodzinnych i społecznych.

Rodziny borykają się z ograniczeniami finansowymi, niskim poziomem aktywności społecznej i trudnościami w dostępie do bezpłatnych form spędzania czasu. Problemem pozostaje również absencja szkolna i brak bezpiecznych miejsc dla młodzieży. Wskazane jest zatem rozszerzenie oferty Nasielskiego Ośrodka Kultury oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej – m.in. skateparku i basenu.

Wśród działań możliwych do wprowadzenia w krótkim czasie należy wymienić:

- zwiększenie liczby asystentów rodziny,
- zapewnienie bezpłatnego dostępu do psychologów i specjalistów,
- prowadzenie warsztatów, mediacji i spotkań integracyjnych dla rodzin,
- rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla dzieci i młodzieży.

W perspektywie długoterminowej priorytetem jest utworzenie świetlic integracyjnych i placówek wsparcia dziennego, które będą pełnić funkcję wychowawczo-edukacyjną i integracyjną.

POTRZEBY OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Rosnąca liczba osób w kryzysie zdrowia psychicznego w gminie Nasielsk generuje potrzebę rozwoju zintegrowanego systemu wsparcia. Najczęściej wskazywanymi potrzebami są: większa dostępność specjalistów (psychologów, terapeutów, psychiatrów), usługi asystenckie, a także tworzenie miejsc dziennego pobytu umożliwiających terapię i integrację społeczną.

Istotnym elementem wsparcia jest również organizacja grup wsparcia dla opiekunów osób w kryzysie psychicznym, a także prowadzenie działań edukacyjnych podnoszących świadomość społeczną w zakresie zdrowia psychicznego. Mieszkańcy zwracają uwagę na niedostateczną ofertę w obszarze kultury i spędzania wolnego czasu, a także brak warsztatów terapeutycznych.

Do usług, które można wprowadzić w krótkim czasie, należą:

- terapia uzależnień,
- poradnictwo psychiatryczne i psychologiczne,
- zajęcia aktywizujące i integracyjne w środowisku lokalnym.

W dłuższej perspektywie wskazana jest potrzeba stworzenia dziennego ośrodka terapeutycznego oraz rozwoju usług środowiskowych – np. asystenta zdrowienia czy mobilnych terapeutów. Duży potencjał stanowi infrastruktura, którą można wykorzystać (np. budynek ośrodka zdrowia) oraz dobrze funkcjonujące instytucje – MOPS, DPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

3.4.2. POTRZEBY PODMIOTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Podmioty pomocy społecznej w gminie Nasielsk dysponują istotnym potencjałem organizacyjnym i kadrowym, jednak w ich działalności występują znaczące ograniczenia. Najczęściej wskazywane problemy dotyczą niedoboru specjalistów, zwłaszcza psychologów, terapeutów, rehabilitantów, pielęgniarek i opiekunów medycznych. Ograniczeniem jest również niskie zainteresowanie pracą w usługach opiekuńczych, wynikające z niewysokich wynagrodzeń oraz trudnych warunków pracy.

Wskazywana jest potrzeba rozwoju kompetencji kadry MOPS poprzez systematyczne szkolenia z zakresu opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi, wsparcia osób w kryzysie psychicznym oraz efektywnej komunikacji z osobami doświadczającymi kryzysów rodzinnych. Brakuje również osoby odpowiedzialnej za pozyskiwanie środków zewnętrznych, co ogranicza możliwości finansowania nowych usług.

Jednym z kluczowych wyzwań pozostaje niedostateczna infrastruktura, w tym brak odpowiedniej liczby placówek wsparcia dziennego dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i dzieci. Potrzebne jest również utworzenie punktu informacyjnego o usługach społecznych, który ułatwiłby mieszkańcom dostęp do informacji o ofercie pomocowej.

Ograniczona jest także współpraca z organizacjami pozarządowymi — na terenie gminy brakuje NGO o doświadczeniu w realizacji usług społecznych, a większość podmiotów tego typu działa na poziomie powiatu.

3.4.3. PRZYCZYNY BARIER REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

- **Bariery finansowe** - niskie wynagrodzenia w sektorze usług społecznych, ograniczone środki na rozwój infrastruktury i transportu, niewystarczające finansowanie usług specjalistycznych.
- **Niedobór kadry** - deficyt wykwalifikowanych specjalistów (rehabilitantów, pielęgniarek, psychologów, terapeutów, asystentów), a także małe zainteresowanie zatrudnieniem w zawodach opiekuńczych.
- **Bariery organizacyjne i infrastrukturalne** - brak samochodu umożliwiającego dojazd do osób potrzebujących, niewystarczająca liczba placówek wsparcia dziennego i miejsc świadczenia usług.
- **Bariery komunikacyjne i informacyjne** - brak systemu przepływu informacji o usługach i wydarzeniach, brak punktu informacyjnego (także w formie online lub telefonicznej).
- **Bariery instytucjonalne** – ograniczone doświadczenie w zlecaniu usług organizacjom pozarządowym, niska współpraca międzysektorowa, brak osoby odpowiedzialnej za pozyskiwanie funduszy zewnętrznych.

4. PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby gminy Nasielsk oraz wyzwania, przed którymi stoją lokalne instytucje, stały się podstawą do opracowania Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2026-2031. Głównym celem Planu jest:

Stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych w gminie Nasielsk, który skutecznie odpowiada na złożone potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, a także osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu celów szczegółowych, opracowanych z myślą o konkretnych grupach odbiorców wsparcia. Poniższy schemat przedstawia ich zestawienie.

Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami

- Rozwój dostępnych i zróżnicowanych form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i psychologicznych
- Wzmocnienie integracji społecznej i aktywizacji osób starszych
- Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów
- Wzmocnienie systemu współpracy i koordynacji usług społecznych

Rodziny z dziećmi

- Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego i wychowawczego
- Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży
- Wsparcie w zakresie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

- Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego
- Rozwój dziennych miejsc pobytu i działań integracyjnych

4.1. OSOBY STARSZE I OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
1. Rozwój dostępnych i zróżnicowanych form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.	1.1. Wprowadzenie mobilnych form pomocy, w tym usług asystenckich w miejscu zamieszkania.	2026-2031	MOPS
	1.2. Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych, zwłaszcza w zakresie rehabilitacji domowej i terapii zajęciowej.	2026-2031	MOPS
	1.3. Zwiększenie liczby wolontariuszy, którzy będą świadczyć usługi typu „złota rączka" dla seniorów i osób niesamodzielnych, zapewniających pomoc techniczną i drobne naprawy domowe.	2026-2031	MOPS
2. Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i psychologicznych.	2.1. Zatrudnienie gminnego psychologa dostępnego bezpłatnie dla mieszkańców	2026-2031	Urząd Miejski
	2.2. Rozwój usług wsparcia psychicznego, w tym indywidualnych konsultacji i grup wsparcia dla seniorów i opiekunów	2026-2031	Urząd Miejski
	2.3. Dalsza współpraca z podmiotami leczniczymi w zakresie profilaktyki zdrowotnej	2026-2031	MOPS
3. Wzmocnienie integracji społecznej i aktywizacji osób starszych.	3.1. Rozwój wolontariatu międzypokoleniowego – zaangażowanie młodzieży w pomoc i towarzyszenie seniorom	2026-2031	MOPS
	3.2. Wspieranie aktywności społecznej osób starszych poprzez uczestnictwo w Klubie Senior+, UTW oraz inicjatywach lokalnych	2026-2031	MOPS
	3.3. Organizacja spotkań, warsztatów i wydarzeń integracyjnych przeciwdziałających izolacji społecznej	2026-2031	MOPS
	3.4. Promowanie współpracy instytucji, organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych na rzecz seniorów	2026-2031	Urząd Miejski, Gazeta Lokalna „Życie Nasielska"
4. Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów.	4.1. Wprowadzenie udogodnień w transporcie lokalnym (np. usługi door-to-door, pojazdy przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).	2026-2031	Urząd Miejski
	4.2. Uwzględnianie potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami w planowaniu nowych inwestycji gminnych.	2026-2031	Urząd Miejski
5. Wzmocnienie systemu współpracy i koordynacji usług społecznych.	5.1. Utworzenie lokalnego punktu informacyjnego ds. usług społecznych i zdrowotnych.	2026-2031	MOPS
	5.2. Włączenie lokalnych liderów i przedstawicieli społeczności w planowanie i ewaluację usług.	2026-2031	MOPS

4.2.RODZINY Z DZIEĆMI

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
6. Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego i wychowawczego.	6.1. Zapewnienie bezpłatnego dostępu do psychologów, pedagogów i terapeutów rodzinnych.	2026-2031	Urząd Miejski
	6.2. Zwiększenie liczby asystentów rodziny działających na terenie gminy.	2026-2031	MOPS
	6.3. Rozwój grup wsparcia dla rodziców i opiekunów.	2026-2031	MOPS
7. Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży.	7.1. Rozszerzenie oferty dla dzieci, młodzieży i rodzin, w tym zajęć pozalekcyjnych i warsztatów edukacyjno-artystycznych.	2026-2031	Nasielski Ośrodek Kultury, Biblioteka Miejska
	7.2. Organizacja wydarzeń integracyjnych, pikników, wyjazdów edukacyjnych i zajęć rekreacyjnych.	2026-2031	Biblioteka Miejska
	7.3. Dalsza budowa lub modernizacja infrastruktury rekreacyjnej, w tym skateparku, boisk sportowych.	2026-2031	Urząd Miejski
	7.4. Utrzymywanie obecnych oraz tworzenie nowych bezpiecznych przestrzeni do spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnych miejscowościach gminy.	2026-2031	Urząd Miejski
8. Wsparcie w zakresie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu.	8.1. Prowadzenie działań aktywizujących dzieci i rodziny w środowisku lokalnym.	2026-2031	
	8.2. Organizacja spotkań, warsztatów i inicjatyw społecznych promujących współpracę międzypokoleniową.	2026-2031	MOPS
	8.3. Dalsze wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin w trudnej sytuacji materialnej poprzez MOPS i programy lokalne.	2026-2031	MOPS

4.3. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy	Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
5. Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego.	5.1. Zapewnienie regularnego dostępu do psychologów, terapeutów.	2026-2031	SPZOZ Nasielsk, Urząd Miejski
	5.2. Organizacja poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego i psychoterapeutycznego dla mieszkańców w formie stacjonarnej.	2026-2031	SPZOZ Nasielsk, Urząd Miejski
6. Rozwój dziennych miejsc pobytu i działań integracyjnych.	6.1. Organizacja zajęć aktywizujących i integracyjnych w środowisku lokalnym, np. warsztatów, grup wsparcia, działań kulturalno-edukacyjnych.	2026-2031	MOPS, Biblioteka Miejska, Nasielski Ośrodek Kultury
	6.2. Informowanie o szkoleniach i warsztatach podnoszących kompetencje opiekunów w zakresie opieki, komunikacji i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.	2026-2031	MOPS
	6.3. Promocja wiedzy i świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego, przeciwdziałania stygmatyzacji i wykluczeniu.	2026-2031	Urząd Miejski, Szkoły Podstawowe
	6.4. Dalsza współpraca instytucji gminnych (MOPS, DPS, PPP) w celu zapewnienia spójnego wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego.	2026-2031	MOPS, DPS, PPP

5. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PLANIE

Ramy finansowe Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026–2031 określają orientacyjne nakłady finansowe niezbędne do skutecznego wdrożenia zaplanowanych działań i przedsięwzięć. Dokument zakłada pełne wykorzystanie dostępnych źródeł finansowania – zarówno środków własnych gminy, jak i funduszy pochodzących z budżetu województwa, programów krajowych oraz funduszy Unii Europejskiej i innych instrumentów zewnętrznych. Celem jest zapewnienie stabilnego i efektywnego finansowania rozwoju lokalnych usług społecznych.

Wielkość środków przeznaczonych na realizację poszczególnych działań będzie uzależniona od ich zakresu rzeczowego, harmonogramu wdrażania, a także od bieżącej sytuacji finansowej i inwestycyjnych możliwości gminy Nasielsk. Istotny wpływ na kształt ram finansowych będą miały również założenia długofalowej polityki społecznej i budżetowej gminy.

W dalszej części dokumentu przedstawiono zestawienie potencjalnych źródeł finansowania wraz z przyporządkowaniem ich do odpowiednich obszarów działań. Analizę rozpoczęto od funduszy o najwyższym poziomie oddziaływania – unijnych, a następnie uwzględniono środki krajowe, regionalne (z budżetu województwa mazowieckiego) oraz inne dostępne formy wsparcia finansowego.

Tabela 13. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin	Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
		Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
	Rewitalizacja terenów wiejskich	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	-	Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienni opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 14. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytchnieniowa" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytchnieniowa" dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnościami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnościami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątaniu), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania
	Budżet państwa (<60%) i budżet gminy (>40%)	„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
	Budżet państwa (100%)	„Za życiem"	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnością	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architktonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnością”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
		„Wsparcie Inicjatyw"	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (60%) i budżet gminy (40%)	Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywnościowa	Moduł 1 i 2 - zapewnia pomoc dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	"Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu"	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		„Mazowsze dla Seniorów 2025”	Osoby starsze	Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	Aktywizacja osób starszych, zapobieganie ich wykluczeniu i utracie samodzielności oraz polepszenie jakości życia mieszkańców regionu w wieku senioralnym. Działanie polega na udzieleniu gminom, miastom na prawach powiatu z terenu województwa mazowieckiego oraz dzielnicom m.st. Warszawy, pomocy finansowej przeznaczonej na realizację własnych zadań bieżących gmin, miast na prawach powiatu oraz dzielnic m.st. Warszawy, będących inicjatywą rad seniorów
		„Mazowsze dla Zdrowia Psychicznego 2025”	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Promocja i ochrona zdrowia psychicznego	Wspieranie zadań związanych z promocją zdrowia psychicznego i profilaktyką zaburzeń wśród mieszkańców Mazowsza
		„Mazowsze dla młodzieży”	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		„Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych”	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniącej rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”
		„Mazowsze dla zdrowia 2025”	Wszyscy mieszkańcy	Promocja i ochrona zdrowia ogółem	Pomoc finansowa ze środków budżetu Województwa przeznaczona jest na zadania własne powiatów oraz miast na prawach powiatu o charakterze bieżącym z zakresu promocji i ochrony zdrowia, niebędące inwestycją, wyłączeniem działań związanych z profilaktyką zaburzeń i promocją zdrowia psychicznego.

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej zaprezentowano system monitorowania, oceny skuteczności oraz pomiaru stopnia realizacji wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026–2031. Szczególną uwagę położono na precyzyjne określenie metod ewaluacji, które umożliwią rzetelną i całościową ocenę wpływu podejmowanych działań na poprawę jakości życia mieszkańców oraz rozwój społeczny gminy.

Ewaluacja obejmie zarówno analizę stopnia wdrożenia zaplanowanych przedsięwzięć, jak i ocenę osiągnięcia zakładanych wskaźników rezultatu i oddziaływania. Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony w sposób systematyczny, z wykorzystaniem danych ilościowych i jakościowych. Takie podejście pozwoli na bieżące rozpoznawanie nowych potrzeb mieszkańców, elastyczne dostosowywanie działań oraz utrzymanie wysokiej efektywności wdrażanego systemu usług społecznych w gminie Nasielsk.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki monitorujące realizację Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026–2031 zostały powiązane z każdym z celów szczegółowych. Ich zastosowanie umożliwia ocenę postępów w realizacji celu głównego, jakim jest stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych w gminie Nasielsk, który skutecznie odpowiada na złożone potrzeby lokalnej społeczności, w szczególności osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, a także osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

Wskaźniki zostały uporządkowane według głównych obszarów interwencji, do których się odnoszą. Należy jednak podkreślić, że część z nich – z uwagi na swój przekrojowy charakter – obejmuje więcej niż jeden obszar wsparcia, mimo formalnego przypisania do konkretnego celu. Szczegółowy wykaz wskaźników, przyporządkowanych do poszczególnych celów szczegółowych, przedstawia poniższa **Tabela 15**.

Tabela 15. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE I OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
L.p.	**Cel szczegółowy**	**Nazwa wskaźnika**
1.	Rozwój dostępnych i zróżnicowanych form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami	liczba osób objętych mobilnymi usługami opiekuńczymi i asystenckimi
		liczba osób korzystających z rehabilitacji domowej lub terapii zajęciowej
		liczba osób korzystających z usług COM
		liczba zrealizowanych interwencji w ramach usługi „złota rączka”
2.	Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i psychologicznych	liczba osób korzystających z bezpłatnych konsultacji psychologicznych
		liczba uczestników grup wsparcia i konsultacji psychologicznych
		liczba osób korzystających z transportu do placówek medycznych
		liczba mieszkańców objętych działaniami profilaktycznymi i wizytami specjalistycznymi
3.	Wzmocnienie integracji społecznej i aktywizacji osób starszych	liczba wolontariuszy zaangażowanych w pomoc seniorom
		liczba uczestników zajęć i spotkań w ramach programów aktywizacyjnych
		liczba zorganizowanych wydarzeń integracyjnych dla seniorów
		liczba partnerstw lub wspólnych inicjatyw na rzecz seniorów
4.	Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i seniorów	liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
		liczba osób korzystających z usług door-to-door
		liczba inwestycji uwzględniających rozwiązania pro-dostępnościowe
		opracowana i opublikowana aktualna mapa dostępności (tak/nie)
5.	Wzmocnienie systemu współpracy i koordynacji usług społecznych	liczba osób objętych kompleksowym wsparciem w ramach współpracy instytucji
		liczba osób korzystających z punktu informacyjnego ds. usług społecznych
		liczba przeszkolonych pracowników
		liczba przedstawicieli społeczności uczestniczących w procesie planowania usług
RODZINY Z DZIEĆMI		
L.p.	**Cel szczegółowy**	**Nazwa wskaźnika**

1.	Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego i wychowawczego	liczba osób korzystających z bezpłatnego wsparcia specjalistycznego
		liczba zatrudnionych asystentów rodziny
		liczba przeprowadzonych mediacji i warsztatów
		liczba zorganizowanych grup wsparcia
2.	Rozwój oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży	liczba uczestników zajęć i warsztatów organizowanych przez NOK
		liczba zorganizowanych wydarzeń integracyjnych
		liczba utworzonych lub zmodernizowanych bezpiecznych przestrzeni rekreacyjnych
3.	Wsparcie w zakresie integracji społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu	liczba uczestników działań aktywizujących
		liczba zrealizowanych inicjatyw międzypokoleniowych
		liczba rodzin objętych wsparciem finansowym lub rzeczowym
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
L.p.	**Cel szczegółowy**	**Nazwa wskaźnika**
1.	Zwiększenie dostępności specjalistycznego wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego	liczba osób objętych stałym wsparciem specjalistycznym
		liczba udzielonych porad psychologicznych i terapeutycznych
		liczba osób korzystających z usług asystenta zdrowienia
2.	Rozwój dziennych miejsc pobytu i działań integracyjnych	liczba zorganizowanych zajęć i warsztatów integracyjnych
		liczba zaadaptowanych pomieszczeń na cele terapeutyczne

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026–2031 ma na celu zapewnienie skutecznego nadzoru nad wdrażaniem zaplanowanych działań oraz ocenę postępów w realizacji wyznaczonych celów. Stały monitoring stanowi kluczowy element zarządzania procesem wdrażania Planu, umożliwiając bieżące śledzenie efektów, ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie niezbędnych korekt w razie pojawiających się wyzwań. System ten sprzyja przejrzystości, odpowiedzialności i efektywności w zarządzaniu lokalnymi usługami społecznymi, przyczyniając się do trwałej poprawy jakości życia mieszkańców gminy Nasielsk.

Monitoring i ewaluacja Planu będą prowadzone we współpracy z lokalnymi partnerami zaangażowanymi w jego realizację, w tym:

- przedstawicielami władz samorządowych gminy Nasielsk,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nasielsku,
- jednostkami organizacyjnymi gminy,
- organizacjami pozarządowymi,

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie odpowiedzialny za systematyczne gromadzenie danych od realizatorów poszczególnych działań oraz ich analizę w odniesieniu do wskaźników przypisanych do celów szczegółowych. Zebrane informacje będą podstawą do opracowania corocznego raportu z monitoringu, prezentującego postępy w realizacji Planu, poziom osiągnięcia wskaźników oraz rekomendacje dotyczące ewentualnych działań naprawczych.

Wskaźniki stanowić będą kluczowe narzędzie oceny skuteczności i efektywności wdrażanych rozwiązań, a proces monitorowania pozwoli na elastyczne reagowanie na zmieniające się potrzeby mieszkańców
i zapewnienie trwałości rezultatów działań podejmowanych w ramach Planu.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Nasielsk na lata 2026–2031 będzie przeprowadzenie ewaluacji wdrożonych działań. Jej głównym celem jest ocena efektów, skuteczności oraz zasadności podejmowanych interwencji w kontekście założonych celów strategicznych i operacyjnych. Ewaluacja umożliwi określenie stopnia realizacji Planu, ocenę jakości wdrażanych usług społecznych oraz identyfikację obszarów wymagających dalszego wsparcia lub korekty.

Proces ewaluacji będzie przebiegał w dwóch etapach:

1. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona równolegle z wdrażaniem Planu jako element systemu monitorowania. Jej zadaniem będzie systematyczna ocena postępów w realizacji celów operacyjnych, identyfikacja napotykanych trudności oraz formułowanie rekomendacji pozwalających na bieżące dostosowywanie działań do potrzeb mieszkańców i zmieniających się warunków lokalnych.
2. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzana po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejmie analizę osiągniętych rezultatów, ocenę trwałości efektów oraz efektywności wykorzystania zasobów – w tym finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Ewaluacja ta pozwoli określić rzeczywisty wpływ zrealizowanych działań na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Nasielsk oraz poziom integracji społecznej.

Zaleca się, aby ewaluacja postępów w realizacji Planu była przeprowadzana corocznie, co umożliwi systematyczną ocenę skuteczności podejmowanych działań i wspierać będzie ciągłe doskonalenie systemu usług społecznych w gminie Nasielsk.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla 6
Tabela 2. Liczba zameldowanych mieszkańców w podziale na płeć w latach 2022-2024 8
Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne 9
Tabela 4. Poziom wykształcenia w 2021 roku 10
Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024 10
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022-2024 10
Tabela 7. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2022-2024 12
Tabela 8. Informacje o personelu w podmiotach dla lat 2022-2024 12
Tabela 9. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2022-2024 12
Tabela 10. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2022-2024 13
Tabela 11. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2022-2024 wraz z kwotą świadczeń 14
Tabela 12. Usługi środowiskowe świadczone na terenie jednostki 16
Tabela 13. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych 26
Tabela 14. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych 28
Tabela 15. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia 34

WYKRESY

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2024 roku 9

MAPY

Mapa 1. Granice gminy Nasielsk 8